

Handleiding werkplekbegeleider

Leren
met lef.

PDG 3.5

Kies & klik

Rol en taken
werkplekbegeleider

Hoe ziet de PDG
eruit?

Feedback

Lesbezoeken

Ontwikkelingsmeter

Gebruik de HOME-knop in de handleiding om terug te gaan naar deze inhoudsopgave. De knop staat linksboven iedere pagina.

Rol en taken werkplekbegeleider

In de PDG-opleiding verwerven deelnemers kennis en vaardigheden om hun docentschap te versterken. De toepassing hiervan en de daadwerkelijke ontwikkeling vindt plaats op de werkplek: in de mbo-school met een groep studenten. In de PDG werkt Post-hbo-onderwijs Hogeschool Rotterdam met haar partners volgens het principe van Samen Opleiden. Dit betekent dat de verantwoordelijkheid voor de begeleiding gedeeld wordt tussen de PDG-opleider en de mbo-school. Als werkplekbegeleider speel je een belangrijke rol in deze gedeelde begeleiding.

De voorwaarden voor werkplekbegeleiding staan in het [Landelijk Raamwerk PDG](#).

Randvoorwaarden

Taken

Randvoorwaarden werkplekbegeleiding

Achtergrond	• Je hebt een opleiding tot werkplekbegeleider gevolgd. Dit kan een gerichte coachopleiding of een cursus werkplekbegeleider zijn. • Om een veilig leerklimaat, vertrouwelijkheid en onafhankelijkheid te borgen, heb je geen hiërarchische relatie met de PDG-deelnemer. • We verwachten dat je een 'werknabije' werkplekbegeleider bent: een vast en benaderbaar aanspreekpunt. De PDG-deelnemer kan bij je terecht voor raad en steun. Je hebt ervaring opgebouwd in het beroepsonderwijs en kent de weg in de mbo-school. Je bent op de hoogte van onderwijskundige en organisatorische ontwikkelingen.
Tijdsinvestering	Goede begeleiding vraagt tijd. Je bent gemiddeld twee uur per week beschikbaar voor de PDG-deelnemer voor overleg en feedback.
WPB-bijeenkomsten	• We adviseren werkplekbegeleiders om de Opleidingswijzer te lezen om kennis te nemen van de PDG-opleiding. Je kunt de PDG-deelnemer vragen naar cursushandleidingen en trainingsmateriaal om in te zien. • Tijdens het PDG-traject organiseren we twee (online) werkplekbegeleidersbijeenkomsten. Tijdens de 1ste bijeenkomst vertellen de PDG-trainers over de opzet van de opleiding en is er alle gelegenheid om vragen te stellen over de verschillende onderdelen van het opleidingstraject en jouw begeleiding daarin als werkplekbegeleider. Tijdens de 2de bijeenkomst nemen we jou mee in portfolio en examinering.
Verplichte onderdelen begeleiding	• Invullen Overeenkomst Werkplekbegeleider • 4 lesbezoeken • Invullen ontwikkelingsmeter (2x)

Taken werkplekbegeleiding

- Je ondersteunt, motiveert, stimuleert en enthousiasmeert de PDG-deelnemer bij activiteiten van de PDG-opleiding.
- Je zet je coach- en [feedback](#)vaardigheden in om de PDG-deelnemer inzicht te geven in het eigen handelen als middel om tot leren te komen.
- Je voert begeleidingsgesprekken met de PDG-deelnemer.
- Je stuurt aan op reflectie van de PDG-deelnemer op de eigen rol en verantwoordelijkheden in het leerproces en stimuleert de PDG-deelnemer deze reflectie bespreekbaar te maken. Daarbij bespreek je ook eventuele consequenties op de studievoortgang.
- Je signaleert en bewaakt de randvoorwaarden die nodig zijn om tot een optimaal leerproces te komen.
- Je oefent voorbeeldgedrag uit in bijv. coachgesprekken en lesbezoeken.
- Je geeft ontwikkelingsgerichte [feedback](#) op PDG-beroepsproducten.
- Je voert minimaal 4 [lesbezoeken](#) uit bij de PDG-deelnemer.
- Je bent aanwezig bij de voorlichtingsbijeenkomsten vanuit de PDG.
- Je bent aanwezig bij het formatief lesbezoek vanuit de PDG en de nabespreking daarvan.
- Je bent aanwezig bij de certificering van de PDG-deelnemer.

Hoe ziet de PDG eruit?

Domeinen en
leeruitkomsten

Trainingen

Toetsing

Domeinen en leeruitkomsten

Professioneel handelen

Leeruitkomst 1 – Ik maak mijn professionele ontwikkeling als docent in het middelbaar beroepsonderwijs zichtbaar op basis van reflectie en feedback, en verantwoord mijn visie op onderwijs met onderbouwing vanuit pedagogisch-didactische theorie.

Leeruitkomst 2 – Ik onderzoek op methodisch verantwoorde wijze een pedagogisch-didactisch vraagstuk binnen de context van het middelbaar beroepsonderwijs en presenteert aanbevelingen gericht op verbetering van de eigen onderwijspraktijk met onderbouwing vanuit pedagogisch-didactische theorie.

Didactisch handelen

Leeruitkomst 3 – Ik ontwerp, verzorg en evalueer lessen, pas mijn didactisch handelen aan op basis van reflectie en feedback, en verantwoord de organisatie en uitvoering van mijn lessen met onderbouwing vanuit pedagogisch-didactische theorie, binnen de context van het middelbaar beroepsonderwijs.

Leeruitkomst 4 – Ik ontwerp een lessenserie waarin ik samenhang laat zien tussen leerdoelen, onderwijs- en toetsactiviteiten, met onderbouwing vanuit pedagogisch-didactische theorie, binnen de context van het middelbaar beroepsonderwijs.

Pedagogisch handelen

Leeruitkomst 5 – Ik creëer een veilig én stimulerend leerklimaat in de les, afgestemd op de (doel)groep, pas mijn pedagogisch handelen aan op basis van reflectie en feedback, met onderbouwing vanuit pedagogisch-didactische theorie, binnen de context van het middelbaar beroepsonderwijs.

Leeruitkomst 6 – Ik begeleid (zorg)studenten in hun leer- en loopbaanontwikkeling met inzet van passende begeleidingsmethodieken, met onderbouwing vanuit pedagogisch-didactische theorie binnen de context van het middelbaar beroepsonderwijs.

Trainingen

De PDG-deelnemer volgt in de opleiding verschillende cursussen die aansluiten op de leeruitkomsten. De volgende cursussen komen aan bod:

- Professioneel Handelen (portfolio-ontwikkeling)
- Didactisch Handelen 1 (uitvoeren van onderwijs)
- Pedagogisch Handelen 1 (veilig leerklimaat)
- Didactisch Handelen 2 (onderwijsontwerp)
- Pedagogisch Handelen 2 (zorgstructuur)
- Onderwijsontwikkeling (praktijkonderzoek)

Bij elke cursus werkt de deelnemer op zijn werkplek aan een [beroepsproduct](#). In de cursushandleiding van elke cursus staan de werkwijze, inhoud van de bijeenkomsten en de beoordelingscriteria voor het beroepsproduct. Per cursusbijeenkomst kan de deelnemer zich met behulp van achtergrondliteratuur, kennisclips en opdrachten voorbereiden om voorkennis te activeren of nieuwe kennis op te doen.

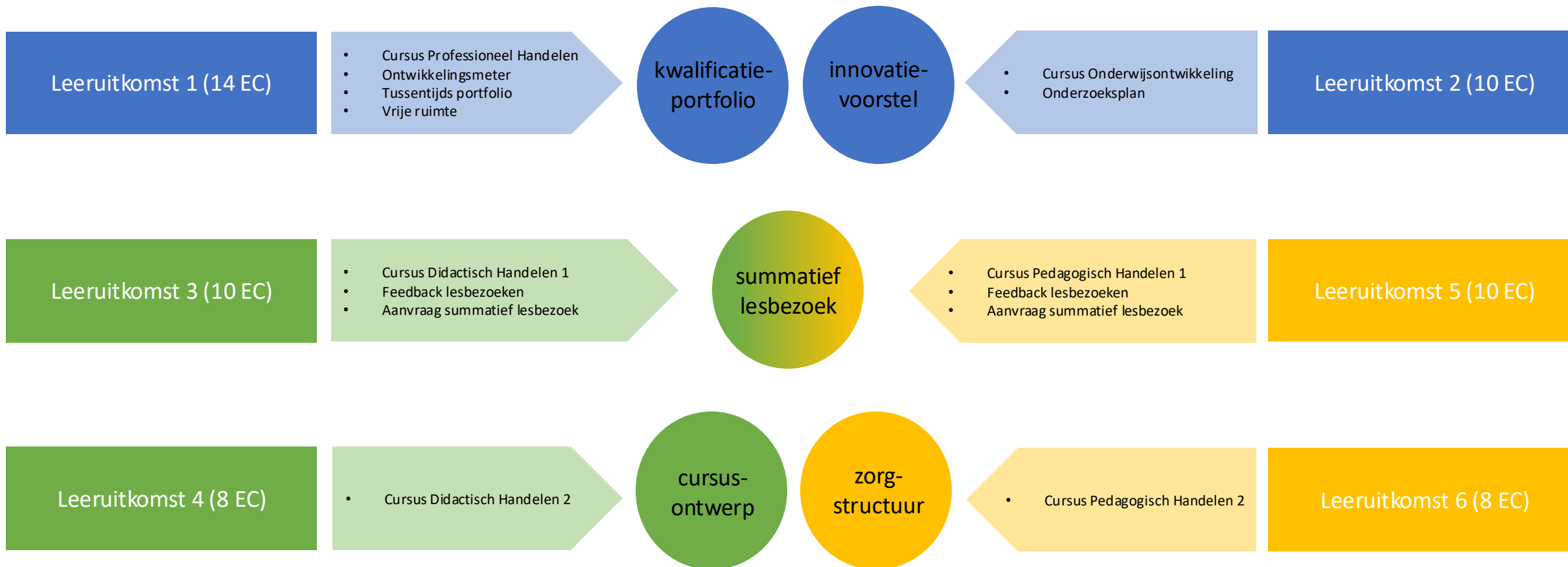
Tijdens de trainingen spelen we in op de variëteit aan doelgroepen waarmee de deelnemers werken en de verschillende onderwijssettings (simulatie, project, klassikale kennisoverdracht). We zetten fysieke en digitale activerende werkvormen in, die de deelnemers zelf ook kunnen gebruiken.

De trainingen zijn volgens rooster gepland op een vaste dag. De trainingen worden gepland in een mix van online en fysieke bijeenkomsten

Toetsing in de PDG

Feedback

Binnen de PDG werken we volgens de principes van Didactisch Coachen (Voerman & Faber, 2019). We richten ons op feedback, feed-up en feedforward. We maken onderscheid tussen feedback op inhoud, strategie, modus en persoonlijke kwaliteiten. Daarbij ligt de focus op de laatste drie elementen.

Feedback geven aan de PDG-deelnemer is een van jouw belangrijkste kerntaken als werkplekbegeleider. In het domein Professioneel Handelen is dit ook één van de gedragsindicatoren waar een deelnemer aan werkt: *“Ik geef mijn professionele ontwikkeling proactief richting op basis van systematische reflectie en feedback”* Wij stimuleren de deelnemer in de PDG-opleiding op meerdere manieren om feedback te vragen aan de werkplekbegeleider, en ook studiegenoten (peers), studenten en collega’s spelen hier een rol in. Voor een groot aantal beroepsproducten moet de deelnemer deze feedback ook *aantonbaar* maken in het ingeleverd werk.

Jouw feedback en de inhoud van begeleidingsgesprekken kunnen zich bijv. richten op:

- De leerdoelen en –wensen van de deelnemer
- Voortgang, inhoud en kwaliteit van beroepsproducten en portfolio
- Lesbezoeken en de aanvraag van het summatief lesbezoek
- Vrije ruimte
- Inzichten en inhoud PDG-trainingen, en de transfer daarvan naar de beroepspraktijk van de deelnemer

Lesbezoeken

Feedback na een lesbezoek geeft de PDG-deelnemer veel informatie over het eigen pedagogisch en didactisch handelen. Als iemand anders je aan het werk ziet, kan hij of zij direct waarnemen wat het effect van je handelen is op het gedrag en leerproces van studenten. Met deze informatie kan achteraf gerichte feedback gegeven worden. Zo kan de deelnemer verder groeien in de rol als docent.

Tijdens de PDG-opleiding ga je als werkplekbegeleider minimaal vier keer op lesbezoek: twee keer in de eerste helft van de opleiding en twee keer in de tweede helft van de opleiding. In de Handleiding Lesbezoeken vind je meer informatie over het doel en de aanpak van lesbezoeken binnen de PDG. Ook staat hierin het Observatieformulier lesbezoek voor feedback. Wij stimuleren het gebruik hiervan t.o.v. bijvoorbeeld feedbackformulieren van de eigen mbo-school, omdat het observatieformulier gekoppeld is aan de gedragsindicatoren van de PDG. De deelnemer kan het formulier daarmee goed gebruiken voor bijv. de Aanvraag Summatief Lesbezoek, het kwalificatieportfolio en beroepsproducten.

Als de PDG-deelnemer ongeveer halverwege de opleiding is, vindt *formatief* lesbezoek door de trainer van Post-hbo-onderwijs Hogeschool Rotterdam plaats. Het is zeer gewenst als je bij het lesbezoek en de nabespreking hiervan aanwezig bent.

Het *summatief* lesbezoek is onderdeel van het afstudeerprogramma van de PDG. De deelnemer toont hiermee leeruitkomst 3 en 5 aan. De ontwikkeling op deze leeruitkomsten wordt in gang gezet door de cursussen Didactisch en Pedagogisch Handelen 1, het oefenen op de werkplek, de formatieve lesbezoeken en de bijbehorende feedback. De deelnemer bepaalt zelf het moment waarop het lesbezoek wordt aangevraagd. De aanvraag bestaat uit drie onderdelen:

- 1) Een volledige lesvoorbereiding van een reeds uitgevoerde les
- 2) Feedbackformulier met 6-8 citaten van feedback van o.a. de werkplekbegeleider, studenten en de PDG-trainer
- 3) Verantwoording eigen aanpak, gekoppeld aan de theorie over didactisch en pedagogisch handelen

Bij een 'go' op deze aanvraag vindt het lesbezoek plaats. Het summatief lesbezoek wordt uitgevoerd en beoordeeld door een assessor van Post-hbo-onderwijs Hogeschool Rotterdam en een tweede assessor van de eigen mbo-school. Jij mag als werkplekbegeleider niet de rol van assessor vervullen, maar kunt de deelnemer wel assisteren in het regelen van een tweede assessor.

Ontwikkelingsmeter

De ontwikkelingsmeter is een groeidocument, waarmee de ontwikkeling van de PDG-deelnemer in kaart wordt gebracht. Tijdens de opleiding vult de werkplekbegeleider de ontwikkelingsmeter in ieder geval twee keer in:

1. Als onderdeel van het tussentijds portfolio halverwege de opleiding.
2. Als onderdeel van het kwalificatieportfolio aan het einde van de opleiding.

De ontwikkelingsmeter kan goed worden ingezet als leidraad voor begeleidingsgesprekken.

